

Aleg 21

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o utworzeniu krajowego funduszu inwestycyjnego i o zmianie niektórych postanowień statutu Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Wedle postanowienia §. 101. statutu Banku krajowego ma być nadwyżka dochodów Banku obliczana w myśl prawa handlowego obracaną:

- 1) W 40% na pomnożenie kapitału zakładowego;
- 2) w 30% na utworzenie ogólnego funduszu rezerwowego w celu pokrycia możliwych strat we wszystkich działach Banku;
- 3) w 30% na utworzenie specjalnych rezerw dla listów zastawnych i obligów komunalnych i to w 20% na specjalną rezerwę dla listów, a w 10% na specjalną rezerwę dla obligów.

Następny zaś §. 102. postanawia: Gdy kapitał zakładowy Banku dojdzie do 4.400.000 K, nadwyżka coroczna przychodów Banku, o ile nie będzie potrzebną na utrzymanie w powyższej wysokości kapitału zakładowego, oddaną będzie do dyspozycji Sejmowi krajowemu.

Z brzmienia tych dwóch bezpośrednio po sobie następujących postanowień wynika, że z chwilą, kiedy kapitał zakładowy Banku przez coroczne doliczanie doń czterdziestu procent z zysków osiągnie kwoty 4.400.000 K, z chwilą tą ustanie dalsze pomnażanie kapitału zakładowego i dalsze gromadzenie rezerw, a cała coroczna nadwyżka dochodów służyć ma do dyspozycji Wysokiego Sejmu.

Wedle zamknięcia rachunkowego za rok 1905 osiągnął kapitał zakładowy kwoty 4.247.616 K po doliczeniu doń 40% z nadwyżki, wynoszącej 600.408 K.

W słusznem przypuszczeniu, że nadwyżka ta za rok 1906 nie będzie mniejszą, że zatem część z niej, mająca się doliczyć do kapitału zakładowego, wyniesie $600.408 \times 40\% = 240.163$ K, co łącznie z powyższą sumą kapitału zakładowego da 4.487.779 K, zatem przekroczy o 87.779 K granicę przez statut określoną, wstawił Wydział krajowy do dochodów preliminarza budżetu krajowego na rok 1907 w rubr. XVI. poz 5. w zaokrągleniu 80.000 K, jako kwotę, która po myśli powołanego wyżej postanowienia statutu Bankowego służyć ma do dyspozycji Wysokiego Sejmu.

Z uwagi, że kwota 87.779 K, przenosząca maksymalną granicę kapitału zakładowego, jest 36.5% częścią sumy 240.163 K, przypadającej przypuszczalnie z zysku

roku 1906 na kapitał zakładowy, miałyby Wysoki Sejm prawo, idąc ściśle w duchu powołanych dwóch postanowień statutowych, rozporządzić również 36,5% z resztującego przypuszczalnego czystego zysku w kwocie 360.245 K, t. j. kwotą 131.489 K, a resztę tylko t. j. 228.756 K przeznaczyć na dopełnienie rezerw po połowie na rezerwę ogólną i rezerwy specjalne emisji bankowych.

Jakkolwiek rezerwy te — z pominięciem rezerwy dla obligów kolejowych, tworzonej oddzielnie z innych źródeł — wynosiły już z końcem roku 1905 poważną sumę 4.225.296 K, dorównywającą nominal kapitałowi zakładowemu, a obok gwarancji kraju, udzielonej wszystkim działom bankowym, stanowią zupełne zabezpieczenie dla wszystkich walorów i zobowiązań Banku, Wydział krajowy nie wystąpił z wnioskiem co do rozporządzenia już w tym roku owemi 36,5% z tej części czystego zysku roku 1906, która przyspaść ma rezerwom tak, jak to uczynił z częścią czystego zysku, przypadającego kapitałowi zakładowemu.

Już po zestawieniu preliniarza budżetu na rok 1907, który objął w dochodach także i ów spodziewany udział funduszu krajowego w kwocie 81.000 k. w dochodach Banku za rok 1906, Dyrekcya Banku krajowego, opierając się na uchwale Rady nadzorczej, projekt odmiennego użytkowania nadwyżek z corocznych dochodów Banku, aniżeli to postanawia § 10² statutu w dotychczasowym brzmieniu.

Mając na pamięci uchwałę Wys. Sejmu z dnia 12. listopada 1904 polecającą Wydziałowi krajowemu między innymi, ażeby

1) wygotował plan systematycznej akcji finansowej kraju w granicach dotychczasowej dotacji funduszu przemysłowego, w którejby także przeznaczono wydatną pomoc na planowe powołanie do życia gałęzi przemysłu potrzebnych a możliwych w kraju;

2) przeprowadził badania, jakimi sposobami dałoby się wdrożyć większą akcyę celem powołania do życia wielkiego przemysłu a, o ileby ta akcyja przekraczała dzisiejsze środki, przedłożył wnioski na najbliższą sesyę;

3) przyspieszył rokowania w sprawie powołania do życia ewentualnie przy pomocy kraju Banku przemysłowego;

mając tedy te uchwały na pamięci, Dyrekcya Banku krajowego przedstawiła Wydziałowi krajowemu w umotywowanem przedłożeniu wniosek na utworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego, dotowanego z tej nadwyżki dochodów Banku, która służyła dotąd na powiększenie kapitału zakładowego tj. z 40% corocznego czystego zysku.

Obok tych względów, które kierowały Dyrekcją Banku przy powzięciu myśli stworzenia takiego funduszu, ważnym momentem była także okoliczność, że Bank krajowy działając w duchu swych założycieli i uznając w szeregu wypadków faktyczne stosunki naszego kraju, używał pomocy Towarzystwom akcyjnym, spółkom komandytowym, przedsiębiorstwom przemysłowym w ten sposób, że przyjmował w nich udział przez akcyę lub udziały, a łączna suma jego udziałów w różnych przedsiębiorstwach wynosi 750.000 K.

Stan ten jest niepożądany w dwóch kierunkach:

Część funduszu Banku jest unieruchomioną w udziałach a choć ona jak na kapitał zakładowy Banku jest znaczną, efekt na ogół jest nieznaczny, a powtórnie nie jest rzeczą wskazaną i pożądaną, by wśród aktywów Banku, których solidność bezwzględna musi być w najszerszem pojęciu kategorięcznym postulatem, figurowały udziały w przedsiębiorstwach przemysłowych, mogące w razie niepomyślnych konjunktur przedstawiać tylko zmniejszoną wartość.

Dla uchylenia tedy tego stanu w obu kierunkach ma służyć projektowany fundusz inwestycyjny w sposób poniżej podany.

Co do pozostałych 60% czystego zysku, to zdaniem Dyrekcji, należałoby je nadal używać na zasilenie rezerw i to tak ogólnej jak i specjalnych dla oddziału hipotecznego i komunalnego. Coroczny bowiem przybytek 60% czystego zysku do rezerw, przez 30% na specjalną i 30% na ogólną rezerwę, zdolną znaczną swą częścią trwale zasilić fundusz obrotowy Banku jest pożądanym i nieodzownie potrzebnym, bo Bank krajowy mając być w myśl zamiaru założycieli bezwzględnie pierwszorzędną i rozstrzygającą instytucją kredytową kraju, finansującą emisję kraju i swe własne, ma-

jąca skutecznie objąć i przejąć całe życie gospodarcze, wymaga co raz to silniejszej podstawy kapitałowej.

Godząc się w zasadzie na powyższe wnioski, postanowił Wydział krajowy zaprojektować Wys. Sejmowi utworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego i nie wstawić do budżetu krajowego *poczwszy od r. 1908* nadwyżek dochodów Banku krajowego, używanych dotąd na powiększenie kapitału zakładowego, lecz przeznaczyć je na utworzenie tego funduszu tak długo, dopóki z tych corocznych wkładek, bez wliczania ich oprocentowania i bez ewentualnych zysków, nie powstanie kapitał 5 milionów koron.

Wydział krajowy pozwala sobie zwrócić uwagę Wys. Izby, że nie mając jeszcze tego projektu Banku, wstawił do preliminarza r. 1907 w dochód 80 000 K, jako spodziewany udział kraju w dochodach Banku za rok 1906. Gdyby jednakowoż Wys. Sejm uznał, że tworzenie projektowanego funduszu ma powstać już z rokiem 1907 i owych 80.000 K. ma być pierwszą ratą dotacyjną w takim razie odpadłby ten dochód z preliminarza roku 1907, a ogólny tam wykazany niedobór do pokrycia pożyczką podniósłby się o 80.000 K.

Fundusz ten, stanowiący własność kraju, byłby przez Bank krajowy za osobnem ustanowić się mającym wynagrodzeniem administrowany, osobno bilansowany i zarachowywany, a przeznaczeniem jego byłoby popieranie gospodarczego rozwoju kraju na polu przemysłu, rolnictwa, górnictwa i handlu, bądźto przez dostarczanie zakładowego kredytu lub kapitału dla przedsiębiorstw krajowych, bądź przez tworzenie lub popieranie organizacji kooperacyjnych, bądź też wogóle w celach rozwoju i popierania ogólnej wytwórczości gospodarczej kraju.

Wydział krajowy zaznacza, że fundusz ten miałby w pierwszym rządzie spełniać te zadania, które wyżej wymieniono, w drugim zaś rządzie dopiero udzielać pożyczek tym przedsiębiorstwom, któreby powyższym określeniom odpowiadały, a że względu na pewne swe znamiona nie mogłyby kompetować o pożyczki z istniejących już funduszy: przemysłowego i przemysłowo-rolniczego. Stanowczo zaś za wykluczone uważa Wydział krajowy, aby jedno i to samo przedsiębiorstwo mogło i w funduszu inwestycyjnym i w pożyczkowym funduszu przemysłowym znaleźć pomoc materialną.

Działalność swą rozpocząłby fundusz inwestycyjny z chwilą wpłacenia pierwszej dotacji w sposób, któryby bliżej określił regulamin, wydany przez Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Dyrekcji Banku krajowego. W regulaminie tym, prócz ścisłego określenia i oznaczenia granic działalności tego funduszu w duchu wyżej poczynionych zastrzeżeń, unormowaną byłaby także wysokość wynagrodzenia Banku za administrację, tudzież kwestya tworzenia specjalnej rezerwy, wreszcie sposób tworzenia i powoływania ciał doradczych względnie komisji informacyjnych.

Z chwilą kiedy fundusz ten z samych wyłącznie corocznych wkładek, pochodzących z 40% czystego zysku Banku, osiągnie kwotę dwóch milionów K., nastąpi stopniowe wcielenie doń aktywów Banku krajowego, składających się z udziałów w przedsiębiorstwach przemysłowych, według ich rzeczywistej wartości w chwili wcielenia. Refundowanie to odbywać się będzie, jak powiedziano, stopniowo tak, że co najwyżej półroczna dotacja funduszu inwestycyjnego będzie mogła być na ten cel użyta.

Wydział krajowy sądzi, że myśl ta o stworzeniu funduszu inwestycyjnego w czyn zamieniona odpowie intencji, jaka przebiegała z uchwały Wys. Sejmu wyżej przytoczonej.

Bez przyczynienia się funduszu krajowego, a jedynie przez czasowe zróżniczenie się dochodu, nie mającego w 40 milionowym budżecie większego znaczenia, dochodu, bez którego się budżet krajowy dotąd obywat, powstanie z biegiem lat instytucja finansowa, jak na nasze stosunki poważna, która przy braku u nas zamożnych warstw średnich i przy braku tradycji ekonomicznych, stanowiących poważną trudność w powstawaniu przedsiębiorstw przemysłowych, a w zasilaniu powstałych w kapitał obrotowy, przyczynić się winna i niewątpliwie się przyczyni do ekonomicznego rozwoju kraju.

Nie przesądzając przyszłości, która da świadectwo o pożyteczności i o rozwoju tej instytucji, Wydział krajowy nadmienia jedynie, że jeżeli się wrazone powyżej nadzieje ziszczą, będzie rzeczą przyszłych Reprezentacji kraju zastanowić się nad tem, czyby nie należało instytucji tej wyposażyć w prawo emitowania własnych obligacji dla poważniejszego powiększenia kapitału zakładowego.

Wnioski, które Wydział krajowy Wys. Sejmowi w zakończeniu tego sprawozdania przedkłada do uchwały, dotyczą między innymi także zmiany §. 102. statutu Banku krajowego.

Gdy zaś zachodzi potrzeba wprowadzenia zmian także w inne postanowienia statutu, Wydział krajowy nie przedkłada Wys. Sejmowi oddzielnego sprawozdania w tej mierze, lecz w niniejszem przedłożeniu omawia potrzebę tych zmian i po wnioskach, dotyczących utworzenia funduszu inwestycyjnego, przedstawia wnioski, zmierzające do ich wprowadzenia.

Że zaś przedmiot pierwszy, tj. utworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego, leży w zakresie czynności departamentu II., zaś sprawa zmiany postanowień statutowych Banku w zakresie czynności departamentu III., przeto sprawozdanie niniejsze, jako obejmujące oba te przedmioty, przedkładają Wys. Sejmowi jako sprawozdawcy szefowie wymienionych departamentów.

Przechodząc do omówienia potrzeby pewnych zmian w statucie Banku krajowego, Wydział krajowy pozwala sobie w pierwszym rzędzie zwrócić uwagę na dotychczasowe brzmienie §. 4. ust. 2. statutu, który postanawia, że Bank może udzielać pożyczek hipotecznych na domy, położone w miejscowościach podlegających podatkowi domowo czynszowemu, które oznaczy Wydział krajowy.

Z ścisłej interpretacji tego postanowienia wynika, że Wydział krajowy powinien oznaczać tylko te miejscowości, w których Bank może pożyczek hipotecznych na domy udzielać, które faktycznie podlegają podatkowi domowo czynszowemu, a temi są po myśli § 1. ustawy z 9. lutego 1882 Dz. p. p. Nr. 17 tylko te miejscowości, gdzie przynajmniej połowa domów i ubikacyj mieszkalnych jest wynajmowana.

Ponieważ zaś dla kredytu hipotecznego na dom, decydującym momentem jest to, czy dom wogóle opłaca podatek czynszowy a wcale nie to, czy on leży w miejscowości, zaliczonej do rzędu podlegających podatkowi czynszowemu, Wydział krajowy przychylając się do opinii Rady nadzorczej Banku krajowego, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na zmianę tego postanowienia w tym kierunku, aby bez dopuszczenia podwójnej interpretacji wyraźnie było zaznaczone, iż Bank krajowy może udzielać pożyczek hipotecznych na domy murowane mieszkalne podlegające podatkowi domowo czynszowemu, a położone w tych miejscowościach, które Wydział krajowy oznaczy.

Uchwałą z dnia 15. listopada 1905 podniósł Wys. Sejm gwarancję funduszu krajowego za zwrot wkładek oszczędności, lokowanych w Banku krajowym i za opłatę odsetek od tych wkładek z 16 na 20 milionów kor., a zarazem zmienił odpowiednio §. 89 ust. 2. i 4. statutu bankowego.

Uchwała ta uzyskała Najwyższe zatwierdzenie, a w ślad zatem zatwierdziło też Ministerstwo spraw wewnętrznych powyższe zmiany statutowe.

Obok powyższych zmian wprowadził Wys. Sejm uchwałą z tej samej daty szereg dalszych zmian, które miały wyłącznie na celu rozszerzenie zakresu działania Banku krajowego w dziale pożyczek komunalnych przez udzielanie pożyczek funduszowi krajowemu, tudzież prywatnym przedsiębiorstwom budowli i innych robót publicznych.

Po upływie niemal pięciu kwartałów od dnia uchwały sejmowej, zawiadomiło Wydział krajowy Prezydium ek. Namiestnictwa pismem z dnia 19. stycznia 1907 L. 18823, że Ministerstwo spraw wewnętrznych po porozumieniu się z interesowanymi Ministerstwami nie może zmian tych zatwierdzić a to, o ile się rozchodzi o udzielanie tego rodzaju pożyczek funduszowi krajowemu, dla braku postanowienia, że uchwała Sejmu, upoważniająca Wydział krajowy do zaciągnięcia takiej pożyczki, wymaga Najwyższego zatwierdzenia, o ile się zaś rozchodzi o udzielanie tych pożyczek prywatnym przedsiębiorstwom dla tego, że postanowienie takie kolidowałoby z wymogami ustawy z dnia 27. grudnia 1905 Dz. p. p. Nr. 213 o fundowanych obligacjach bankowych. Zarazem jednak wskazało e. k. Ministerstwo sposób, w jakoby się ten sam cel dało osiągnąć. Wystarczyłoby mianowicie wprowadzić do statutu postanowienie, że Bank krajowy może prócz udzielania pożyczek komunalnych państwu, krajowi i t. d. nabywać także w drodze cesyi pretensje osób trzecich już istniejące do państwa, kraju i t. d. i na podstawie takich cedowanych pretensyj wydawać obligi komunalne,

Wreszcie zwróciło c. k. Ministerstwo uwagę, że skoro już mowa o rozszerzeniu działalności Banku krajowego w dziale komunalnym, to należałoby także uzupełnić postanowienia statutowe w tym dziale rozszerzeniem sfery uprawnionych do pobierania pożyczek na te publiczno-prawne korporacje w kraju, które z mocy ustawy mają prawo pokrywania swych zapotrzebowań nakładaniem mających się ściągać danin.

Uwagi te zakomunikował Wydział krajowy Dyrekcji Banku krajowego, zalecając przedstawić je Radzie nadzorczej dla postawienia odpowiednich wniosków.

Rada nadzorcza sprawą tą z uwagi na jej nagłość bezzwłocznie się zajęła i uchwaliła na posiedzeniu dnia 26. stycznia 1907 przedstawić Wydziałowi krajowemu wnioski na przestylizowanie zmian §§. 3 B., 36, 43 i 109 w duchu uwag c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Mając przytem na uwadze, że subsydarna gwarancya kraju tak dla obligów komunalnych jak i dla obligów kolejowych oznaczona jest na 30 milionów koron dla każdego z tych działów, a suma udzielonych pożyczek komunalnych z końcem 1906 roku wynosiła już 21,654.625 K., zaś kolejowych 23,579.978 K., że dalej zgłoszenia a tem samem i zapotrzebowania w jednym i drugim dziale są bardzo znaczne, a przez projektowane rozszerzenie działu komunalnego jeszcze się wzmogą, zaś w dziale kolejowym wskutek dalszej akcji kraju na polu budowy kolei lokalnych, a miasta Lwowa na polu budowy nowych linii lokalnej kolei elektrycznej również bardzo wzrosną, postanowiła Rada nadzorcza Banku krajowego przedstawić Wydziałowi krajowemu potrzebę wyjednania u Wys. Sejmu gwarancji kraju dla jednego i drugiego z wymienionych działów do wysokości 50,000.000 koron dla każdego z osobna.

Uznając w zupełności motywa, które skłoniły Radę nadzorczą do wystąpienia z tem żądaniem, Wydział krajowy sądzi, że bez uszczerbku dla rozwoju tych działów można gwarancję kraju dla obu działów rozszerzyć na teraz o dalszych 10 milionów koron dla każdego, zatem do 40 milionów koron i w tym duchu pozwala sobie przedłożyć poniżej odpowiednie wnioski.

Na podstawie powyższego przedstawienia sprawy Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm ustanawia krajowy fundusz inwestycyjny w wysokości pięciu milionów koron, przeznaczony na popieranie gospodarczego rozwoju kraju na polu przemysłu rolnictwa, górnictwa i handlu bądź to przez dostarczanie zakładowego kredytu lub kapitału dla przedsiębiorstw krajowych, bądź przez tworzenie lub popieranie organizacji kooperacyjnych, bądź też wogóle w celach rozwoju i popierania ogólnej wytwórczości gospodarczej kraju.

II. Sejm przeznacza z bilansów Banku krajowego począwszy od bilansu za r. 1907 na dotację tego funduszu tę coroczną nadwyżkę dochodów Banku, która służyć miała na powiększenie kapitału zakładowego, a która po dojściu tego kapitału do kwoty 4,400.000 K., miała być oddawaną do dyspozycji Sejmowi.

III. Przekazywanie tej nadwyżki do krajowego funduszu inwestycyjnego ma się odbywać tak długo, dopóki fundusz ten z samych tylko nadwyżek, bez doliczania jakichkolwiek odsetek i ewentualnych zysków, nie urosnie do kwoty pięciu milionów koron.

IV. Fundusz inwestycyjny będzie osobno administrowany, zarachowywany i bilansowany przez Bank krajowy na podstawie przepisów, wydanych przez Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Dyrekcji Banku krajowego.

V. Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacji komunalnych pierwszej i następnych emisji aż do dalszej wysokości dziesięciu milionów koron imiennej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancją do wysokości czterdziestu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacji komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specjalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacji komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero, o ileby wyżej wymienione fundusze

nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

VI. Kraj gwarantuje dopełnienia zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj kolejowych, aż do dalszej wysokości dziesięciu milionów koron imiennej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancją do wysokości czterdziestu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzytelności Banku krajowego, pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacjach kolejowych, jakoteż nabyte w myśl §. 64. lit. b. walory kolejowe, specjalny fundusz rezerwowy, utworzyć się mający dla obligacyj kolejowych (§. 76.), następnie cały majątek Banku krajowego (§. 67.), a dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczony aktywa na pokrycie w mowie będących zobowiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

VII. Sejm uchyla postanowienia §§. 3 B. C. D. n., 4. 2., 36., 43., 102., 109. B. 2, 112. 2. statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwała je w osnowie następującej:

§. 3. B. Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek spłacalnych ratami:

1. Państwu, fundusowi krajowemu, powiatom i gminom;
2. towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 Nr. 70. dz. p. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucjom za poręką gmin lub powiatów przyjętą zgodnie z ustawą;
3. spółkom wodnym na cele w ich zakres statutowy wchodzące (§. 36.);
4. wszelkim innym prawnie publicznym korporacjom. mającym swą siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodoweryi z W. Ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swoich potrzeb.

Wszystkie te pożyczki udzielane będą w obligacjach komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek.

Pożyczki udzielane fundusowi krajowemu wymagają Najwyższego zatwierdzenia.

Oprócz tych pożyczek, udzielanych bezpośrednio wymienionym wyżej osobom prawnym, wolno Bankowi krajowemu nabywać w drodze cesyi pretensye osób trzecich, przysługujące im do Państwa, kraju i innych prawnie publicznych korporacyj w Królestwie Galicyi i Lodoweryi z W. Ks. Krakowskiem i na podstawie tak nabytych pretensyj obligacje komunalne emitować. Wszystkie obligacje komunalne wszelkich emisji, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać sumy 40,000,000 (czterdziestu milionów) koron imiennej wartości.

Do emisji obligacyj komunalnych ponad ogólną sumę czterdziestu milionów koron imiennej wartości, potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następujących emisji, aż do łącznej wysokości czterdziestu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specjalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero o ileby, wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

§. 3. C. Oddział kolejowy obejmuje udzielanie spłacalnych ratami pożyczek Państwu, krajowi i prywatnym przedsiębiorstwom kolejowym w kraju.

Pożyczki te udzielane będą odbiorcom w obligacjach kolejowych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacje kolejowe, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 40,000,000 koron imiennej wartości.

Do emisji obligacyj kolejowych ponad powyższą sumę potrzebne jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj kolejowych aż do wysokości 40,000,000 koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzytelności Banku krajowego, pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacjach kolejowych, jakoteż nabyte w myśl §. 64. lit. b. walory kolejowe, specjalny fundusz rezerwowy utworzyć się mający dla obligacyj kolejowych (§. 76.), następnie cały majątek Banku krajowego (§. 67.) a dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczony aktywa na

pokrycie w mowie będących zobowiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

§. 3. *D. n.* przyjmowanie poręki za kredytowane przez Rząd podatki spożywcze i kredytowaną Wydziałowi krajowemu należność za sól.

§. 4. 2) na zapisane w księgach hipotecznych domy murowane mieszkalne, mogące podlegać podatkowi domowo czynszowemu w miejscowościach, które oznaczy Wydział krajowy.

§. 36. Bank udzielać będzie pożyczki w obligacyach komunalnych:

1. Państwu, funduszowi krajowemu, powiatom i gminom:

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów;

b) na inwestycje i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych lub gminnych zakładów kredytowych;

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki.

2. Towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1875 Nr. 70 Dz. p. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucjom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, celem dostarczenia obrotowego funduszu, szczególnie dla udzielania pożyczek na realności włościańskie, pod warunkami odpowiadającymi potrzebom kredytu włościańskiego, jednak przy przestrzeganiu istniejących dla tych instytucyj statutowych i odnośnych prawnych postanowień.

3. Spółkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z 30. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 93. i ustawy krajowej z 14. marca 1875 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. na cele wskazane statutem Spółki. Pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów robót, na których pokrycie zaciągnięta zostaje. Jeżeli pożyczkę zaciąga spółka wodna, subwencyonowana przez kraj lub państwo, pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów niepokrytych subwencyą.

4. Wszelkim innym prawno publicznym korporacyom, mającym swoją siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swoich potrzeb.

Przyznanie pożyczki w obligacyach komunalnych nastąpić może tylko za uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekeyi, a zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

Udzielanie pożyczek komunalnych gminom wiejskim, tudzież gminom miasteczek i miast, nieposiadających osobnych statutów, zależne jest od uchwały Rady powiatowej, uznającej istotną użyteczność i potrzebę zaciągnięcia pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych.

O każdej pożyczce komunalnej, kwotę 200.000 (dwakroć stotysięcy) Koron przenoszącej, tudzież o każdej pożyczce komunalnej, udzielonej gminie lub powiatowi, przedtem już jakąś zaliczką lub pożyczką obciążonym, Wydział krajowy składać będzie Sejmowi szczegółowe sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

§. 43. Bank krajowy wydawać może obligacje komunalne na podstawie i do wysokości pożyczek komunalnych, udzielonych państwu, funduszowi krajowemu, powiatom lub gminom, dalej towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1875 r. Dz. p. p. Nr. 70, powiatowym lub gminnym kasom oszczędności, wszystkim tym instytucjom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, wreszcie spółkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z dnia 30. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 93 i ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38, a to do wysokości tych pożyczek (§. 36), wreszcie wszelkim innym prawno publicznym korporacyom, mającym siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swych potrzeb.

§ 102. Gdy kapitał zakładowy Banku dojdzie do czterech milionów czterech-kroć stu tysięcy koron, nadwyżka coroczna przychodów Banku krajowego, która dotąd służyła na powiększenie kapitału zakładowego Banku, o ile nie będzie potrzebną na utrzymanie go w powyższej wysokości, oddawaną będzie na utworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego, którego przeznaczeniem będzie: popieranie gospodarczego rozwoju kraju na polu przemysłu, rolnictwa, górnictwa i handlu, bądźto przez dostarczanie zakładowego kredytu lub kapitału dla przedsiębiorstw krajowych, bądź przez

tworzenie lub popieranie organizacyi kooperacyjnych, bądźto wogóle przez działanie w celach rozwoju i popierania ogólnej wytwórczości gospodarczej kraju.

Krajowy ten fundusz inwestycyjny ma być tak długo rzeczonymi nadwyżkami dochodów Banku krajowego stopniowo i corocznie dotowanym, dopóki z samych tych nadwyżek nie urosnie do kwoty pięciu milionów koron, poczem o przeznaczeniu i sposobie użycia dalszych nadwyżek Banku krajowego — Sejm postanowi.

Krajowy fundusz inwestycyjny będzie wedle przepisów, wydanych przez Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Dyrekcji Banku krajowego, osobno administrowany przez Bank krajowy, zarachowywany i bilansowany.

§. 109. B. 2. przyznawanie na wniosek Dyrekcji pożyczek komunalnych (§. 36.) i potwierdzanie na obligacyach komunalnych, że zostały wydane na podstawie pożyczki udzielonej państwu, funduszowi krajowemu, gminie, powiatowi, względnie towarzystwu zaliczkowemu, kasie oszczędności powiatowej lub gminnej za poręką gminy lub powiatu, przyjętą zgodnie z ustawą, dalej spółce wodnej lub też jakiegokolwiek innej korporacyi prawnie publicznej w kraju, mającej prawo nakładania danin dla pokrycia swych potrzeb — albo, że wydano je na podstawie nabytych przez Bank w drodze cesyi pretensyi osób trzecich, przysługujących im do którejkolwiek z powyższych osób prawnych (§. 47. lit. g).

§. 112. 2. ustanowienie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych i kolejowych i wysokości dodatku na koszt zarządu (§§. 11. 37. i 58.) oraz ustanowienie stopy procentowej prowizyi zwłoki (§. 14.).

2 Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawcy:

Dr. Władysław Jahl, w. r.

Dr. Tadeusz Pilat, w. r.

Członkowie Wydziału krajowego.